

Ska det vær nu? Verbale kortformer i regulerede og ikke-regulerede genrer

Af Marianne Rathje

In the 1970s, Allan Karker (1976) noticed that verbal short forms like *gir*, *ku*, *sku* and *ha* were more frequently used in Danish than their long forms, and he therefore suggested to The Danish Language Council that these abbreviated forms should be allowed in the official dictionary of Danish standard orthography – a suggestion that was not accepted. In new media, such as text messages and Facebook, the verbal abbreviations are used once more as a general reduction (White 2014, 2015) in the language of these genres. This article investigates whether these verbal short forms are more frequently used in certain genres, and whether there is a renewed basis for considering whether or not the verbal abbreviations should be allowed in the official dictionary. The data of this study are composed of texts from various Danish newspapers (1990–2014), the text corpus KorpusDK, comments from the online tabloid newspaper *ekstrabladet.dk*, text messages and Facebook messages written by young people, school essays, and interviews with the same young people – the latter to illustrate present attitudes to and functions of the short forms as well.

Indledning

For næsten 40 år siden, i 1976, skrev den daværende formand for Dansk Sprog­nævn, Allan Karker, en artikel med titlen »Blir det til noget?« om verbale kort­former som *blir*, *gir*, *ku* og *ha* (Karker 1976). Anledningen var den store afstand mellem retskrivning og udtale i dansk, og at de omtalte verbale kortformer er et eksempel på dette: De udtales med én stavelse, men skrives med to. Karker havde noteret sig en øget brug af de verbale kortformer i skriftsproget og stillede derfor med artiklen spørgsmålet om hvorvidt det mon ville være en anledning til at ændre på retskrivningen så den svarede bedre til udtalen på dette punkt.

De verbale kortformer som omtales af Karker, beskrives helt præcist som verber der i skriften er afkortet efter følgende princip: 1) ved »bort­fald af verbalstammens udlydende konsonant plus et efterfølgende tryk­svagt *e* (*ha*, *ta*, *sku*, *ku*)«, 2) ved »bortfald af præsensmorfemet *-er* efter verbalstamme på *-r* (*rør*)« (Karker 1976: 240). Type 2, konstaterede Kar­ker, er ikke almindelig i dansk (i modsætning til i svensk); det er derimod type 1. Denne type omfatter 12 verber (ibid.: 241):

- 6 stærke verber: *bede*, *blive*, *give*, *lade*, *lide* (’synes om’), *tage*
- 4 svage verber: *have*, *klæde*, *rede*, *spæde*
- 2 modalverber: *kunne*, *skulle*

For nogle af verberne er det infinitivformen der afkortes (fx *have* – *ha*), for andre er det præsensformen der afkortes (fx *bliver* – *blir*), og for atter andre er det præteritumsformen der afkortes (fx *kunne* – *ku*, hvor man altså ikke kan skelne denne fra infinitivformen).

Karkers artikel mundede ud i et forslag om ændring af retskrivningen så de nævnte verbale kortformer kunne skrives som de udtaltes. Dette forslag blev fremlagt for Sprognævnet i forbindelse med redigeringen af *Retskrivningsordbogen* (hvv. 1986- og 1996-udgaven), og i en forkortet udgave af 1976-artiklen skriver Karker i 1997, i artiklen med den sigende titel »Det tar sin tid«, at Sprognævnet har indset at reformen »ville kræve en meget vågen pædagogisk styring for at lykkes«, og at planen blev »hastigt og i fuld enighed skrinlagt« (Karker 1997: 11). Det fremgår ikke hvad årsagen til »skrinlægningen« var, men Karker afslutter artiklen således: »Naturligvis kan ideen om kortformerne tages op til drøftelse igen« (ibid.) – spørgsmålet er om det tidspunkt er nu?

Nye kommunikationsmedier som sms, Facebook, Twitter, Messenger og debatforummer på internettet har givet skriftsproget nye betingelser. Et af de nye forhold er at teksterne i de nye medier ikke er redigerede i samme omfang og på samme måde som de bliver det i de traditionelle medier som fx de fysiske papiraviser. Sebba (2003, 2007) inddeler tekster i *regulated* og *unregulated spaces*. I de regulerede »rum« befinder sig tekster som har fået pålagt standardskriftsprogsnormen enten direkte i form af fx korrekturlæsere i tekster til publicering eller indirekte i fx skoletekster (Sebba 2003: 155; 2007: 43). I den anden ende af kontinuummet finder vi de ikke-regulerede tekster som fx private breve og dagbogstekster, selvom disse tekster i praksis sjældent gør brug af friheden til at skrive ikke-standardnært. Mellem disse to poler af fuldt regulerede tekster og fuldt ikke-regulerede tekster befinder tekster fra de nye medier sig (dvs. sms og sociale medier) ifølge Sebba (2003: 155; 2007: 44). Tekster fra de nye medier er med andre ord mindre »regulerede« end traditionelle »regulerede« tekster som fx avisartikler og bøger, og tekster fra de nye medier kaldes derfor i artiklen her for modsætningens skyld »ikke-regulerede« tekster.

Den øgede demokratisering af sproget i de nye medier gør at kravene til at holde sig til standardskriftsprogsnormen ikke længere håndhæves. Dette gør sammen med det øgede tidspres på kommunikationen, den deraf øgede økonomiseringstendens (Hougaard 2014) og det deraf simplificerede sprog (Murray 2000) at man i disse genrer ser en øget tendens til nye skrivemåder. Disse nye skrivemåder indbefatter bl.a. reduktioner på forskellige niveauer: fx subjektellipser (fx *kommer i morgen*, se også

Rathje 2013a og submitted), akronymer (fx *FYI* 'for your information', White 2014), reduktioner af individuelle ord (fx *coz* 'because', Lee 2002: 8 ff.), sammentrækninger («contractions», fx *cant* 'can not', Ling & Baron 2007) og afklipninger («clippings», fx *pl* 'please' og *thx* 'thanks', White 2014: 108 ff.). Det er derfor en plausibel antagelse at de verbale kortformer som *ha*, *blir* og *ku* har fået gode betingelser med de nye medier og måske er blevet så udbredte at det er værd at tage op til overvejelse om Karkers forslag skal have en chance mere.

Formålet med denne artikel er at undersøge:

- om de verbale kortformer er blevet hyppigere i dag end tidligere – det er min hypotese at de med de nye mediers demokratisering af ortografi og øgede brug af reduktion er blevet hyppigere i skriftsproget.
- om de verbale kortformer er hyppigere i ikke-regulerede tekster (som sms og på Facebook) end i regulerede tekster (som dansk stil i skolen) – det er min hypotese at kortformerne er hyppigere i de ikke-regulerede tekster. Dette kan synes indlysende, men nyere undersøgelser påpeger at de mange afvigende former man i starten så i de nye medier, med tiden er blevet sjældne (fx Hougaard 2014).
- om det stadig er de samme verber der afkortes i dag som det var i 1970'erne, eller der er kommet andre verber til og faldet nogle fra – min hypotese er at der er faldet nogle fra eftersom det fx ikke er mit indtryk at kortformen af *rede* (*re'/rer'*) bruges i dag.
- om reduktionen af verberne også omfatter apostrofferne i øget omfang – Karker antog i 1976 at »apostroffen er på retur« (Karker 1976: 243), så en hypotese der skal undersøges, er om der er en øget tendens til at droppe apostroffen ved afkortning af verberne.
- om man ud fra de forhåndenværende data kan sige noget om kortformernes funktion og sociale betydning.

Hvilken slags reduktion er de verbale kortformer?

Verbale kortformer er som nævnt en form for reduktion. White (2014) deler reduktioner op i syntaktisk reduktion, som fx subjektellipser, og morfologisk/ortografisk reduktion, og de verbale kortformer tilhører den sidste kategori. White (2015) deler videre morfologisk/ortografisk reduktion op i 3 kategorier: *clipping*, *phonetic respelling* og *homophone respelling*. Jeg

benævner de tre kategorier 1) afklipping, 2) fonetisk omstavning og 3) homofon omstavning. 1) Afklipping (»clipping«) betyder at en del af et ord er »afklippet«, fx *tom* for *tomorrow* (Lopez Rua 2005), og White (2015) deler yderligere afklipping ind i »bagklipping«, dvs. afklipping af den bageste del af ordet (»back-clipping«, fx *tom* for *tomorrow* og *mess* for *message*), »forklipping«, dvs. afklipping af den forreste del af ordet (»fore-clipping«, fx *'cause* for *because*) og »midterklipping«, dvs. afklipping af den midterste del af ordet (»middle-clipping«, fx *plse* for *please*).¹ 2) Fonetiske omstavninger er ortografi der repræsenterer en udtale, fx *evryone* for *everyone* og *tru* for *through* (White 2015). Dette omtales også af White som »oral stylisation«, altså efterligning af en mundtlighed eller oralitet. 3) Homofone omstavninger er stavning der bruger lyden af et bogstav eller et tal, fx *4* for *før*, *Aever* for *forever*, *u* for *you* og *r* for *are* (ibid.).

Ift. Whites typeinddeling af reduktioner kan de verbale kortformer der optræder i infinitiv og præteritum, karakteriseres som afklipping, mere specifikt som bagklipping, fordi et stykke af verbets endelse er afklippet, fx *-nne* i *ku* og *-ve* i *have*. De verbale kortformer der optræder i præsens, kan til gengæld karakteriseres som midterklipping, fordi det er i verbets midte der er afkortet, fx *-ve-* i *bliver* og *-ge-* i *tager*. De verbale kortformer kan dog også ses som en slags fonetisk omstavning, fordi man med de verbale kortformer nærmer sig udtalen af verbet når man reducerer i ordet.

White (2014) opererer med endnu en (overordnet) inddeling af reduktioner, nemlig *kontekstspecifikke reducerede former* og *højfrekvente reducerede former* (*context-specific reduced forms* og *high frequency reduced forms*, White 2014: 109 f., 114, 120). De kontekstspecifikke reducerede former er kendetegnet ved at være reduktioner som opstår pga. konteksten, dvs. med en sproglig »forgænger« i teksten: Fx bruges ordet »Ministers« ('ministre') for derpå efterfølgende i den samme tekst at blive reduceret (vha. midterklipping) til »Mins«. I modsætning hertil findes højfrekvente reducerede former (White 2014) der er reduktioner som ikke har en sproglig forgænger i konteksten, men er så højfrekvente at de uden videre kan forstås selvom de er afkortede, fx *pl* for *please*, *thx* for *thanks* og *cos* for *because*. De kontekstspecifikke reduktioner er altså en slags ad

1 I Whites (2015) undersøgelse er det bagklipping (»back-clipping«) der er det mest almindelige: Næsten halvdelen af alle afklippinger kan karakteriseres som bagklippinger. White (2015) henviser til Hamans (1996, 1997) og Fisiak & Hamans (1997) der konstaterer at bagklippinger er det mest almindelige i romanske og germanske sprog, ligesom White henviser til at Johnson & Eisner (2012) har forklaret denne hyppighed med at det er begyndelsen af ordet der er vigtigst i genkendelsen af et ord.

hoc-konstruktioner lavet til lejligheden, mens de højfrekvente reduktioner er mere konventionaliserede, selvom White (2014) bemærker at den sidste type ikke behøver at være standardiseret: Der kan være og er ofte variation, så fx *please* afkortes *pl*, *pls*, *plse* osv.

Verbale kortformer må siges at tilhøre kategorien højfrekvente reducerede former, eftersom de verbale kortformer er så standardiserede at der ikke forekommer variation. Dette gælder i hvert fald de verbale kortformer som er nævnt af Karker (1976). Nedenfor anskueliggør jeg at nyere kortformer dog kan indebære ortografisk variation.

Data og metodologi

Undersøgelsen af de verbale kortformer vil fortrinsvis være kvantitativ og korpuslingvistisk, eftersom jeg undersøger de verbale kortformer i forskellige tekstsamlinger:

- 1) en tekstsamling af avistekster fra 1990 og fra 2014,
- 2) KorpusDK,
- 3) et korpus af kommentarer fra kommentarfelter på debatforummet *Nationen* på ekstrabladet.dk,
- 4) et korpus af unges fritidstekster fra nye medier, dvs. sms'er, Facebookopdateringer/-kommentarer og Facebookbeskeder,
- 5) de samme unges danske stile.

Herudover består data i den del af undersøgelsen der omhandler kortformernes funktioner og sociale betydning, af en kvalitativ analyse af brugen af verbale kortformer i den omtalte avistekstsamling (1) og af en holdningsundersøgelse, hvor data udgøres af

- 6) interviews fra 2013 med de unge som jeg har både fritidstekster og skoletekster fra (se 4 + 5).

Kortformernes frekvens før og nu

Som nævnt konstaterede Karker (1976) for næsten 40 år siden at kortformerne var blevet hyppigere, og det er artiklens hypotese at kortformerne med de nye mediers demokratisering af ortografi og brug af reduktion (se

fx Bieswanger 2013: 472 ff. for en oversigt over forskningsresultater på dette område) er blevet hyppigere i skriftsproget. Jeg undersøger ikke om kortformerne er blevet hyppigere i de nye medier, eftersom disse for det første kun har været tilgængelige i ca. 10 år, og man dermed ikke kan gå ret langt tilbage i tiden når de skal undersøges, og for det andet undersøges de nye mediers *påvirkning* af skriftsprogsnormen ikke ved at undersøge de nye medier. Der må man undersøge »gamle« medier, dvs. traditionelle, »regulerede« (*regulated*, Sebba 2003, 2007) genrer som er underlagt standardnormen og fx er blevet korrekturlæst. Dette er fx karakteristisk for avismediet.

Verbale kortformer i danske avisartikler har jeg undersøgt før og nu med udgangspunkt i avisdatabasen Infomedia. Infomedia kan ikke karakteriseres som et korpus, bl.a. fordi det ikke er stabilt, dvs. det ikke er sikkert at man får samme resultat hvis man søger på Infomedia på forskellige tidspunkter. Man kan derfor blot kalde undersøgelser i avisdatabasen for en stikprøve i en tekstsamling. I 2014 foretog jeg søgninger i Infomedia i hhv. 1990 og 2014. Avisteksterne fra 2014 repræsenterer nutiden med den indflydelse fra de nye medier dette måtte afstedkomme, og 1990 repræsenterer fortiden: Infomedias tekster går tilbage til 1990, som er et godt tidspunkt at teste om kortformerne var mere eller mindre frekvente end nu, eftersom de nye medier først blev allemandseje i slutningen af 90'erne (sms) og i starten af 00'erne (Facebook og debatforummer).

Der er søgt i *Berlingske*, *Politiken* og *Ekstra Bladet* på kortformerne *ha* (for *have*), *ku* (for *kunne*), *blir* (for *bliver*), *sku* (for *skulle*) i perioden 19.7.-19.8. i hhv. 1990 og 2014. Der er søgt på de 4 kortformer der viste sig at være hyppigst i ekstrabladet.dk-korpusset (se nedenfor), og søgeperioden er valgt tilfældigt en måned tilbage fra det tidspunkt jeg foretog undersøgelsen. I 1990 er *Politiken*, *Berlingske* og *Ekstra Bladet* de eneste landsdækkende aviser man kan søge i, og det er for sammenligningens skyld derfor også disse tre aviser der er søgt i i 2014. Jeg har for hver kortform også søgt på den tilsvarende »langform«, dvs. *have*, *kunne*, *bliver*, *skulle*, for at afdække hvor mange mulige forekomster af kortformerne der potentielt kunne have været (i alt indgår 16.567 avisartikler).² Resultatet af stikprøveundersøgelsen kan ses i tabel 1.

2 Alle kortformer er gennemgået manuelt for at jeg kunne være sikker på at der ikke var tale om fejlformer, som fx *ha* i betydningen 'latter' eller *sku* som imperativ af *skue* eller fejlstavning af *sgu*. Derimod har jeg haft for mange forekomster af langformen *have* til at jeg kunne gennemgå disse, hvorfor substantivet *have* kan forekomme blandt de optalte forekomster af *have*. Dette er afhjulpet i KorpusDK hvor jeg har brugt ordklasseopmærkningen, se note 4.

Form	% artikler med kortformer 1990	% artikler med kortformer 2014
ha (have)	3,1 % (N=43) (96,9 %, N=1328)	0,6 % (N=20) (99,4 %, N=3114)
ku (kunne)	1,2 % (N=17) (98,8 %, N=1349)	0,2 % (N=6) (99,8 %, N=2697)
blir (bliver)	1,3 % (N=19) (98,7 %, N=1406)	0,2 % (N=8) (99,8 %, N=3300)
sku (skulle)	1 % (N=9) (99 %, N=932)	0,05 % (N=1) (99,95 %, N=2078)

Tabel 1: Forekomsten af 4 verbale kortformer i *Berlingske*, *Politiken* og *Ekstra Bladet* i 1990 og 2014 opgjort som % af artikler med verberne i enten langform eller afkortet form.

Som det fremgår af tabel 1, er andelen af artikler med en eller flere afkortede former fra 1990 til 2014 reduceret. Hypotesen om at de nye medier har medført flere verbale kortformer i regulerede tekster som avistekster, er med resultatet i tabel 1 afkræftet.

Som nævnt er Infomedia ikke et regulært korpus, og KorpusDK er derfor også undersøgt for verbale kortformer. KorpusDK er tilvejebragt af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, og det består af 56 mio. ord fordelt på delkorpuserne Korpus90 og Korpus2000 (jf. ordnet.dk/korpusdk). Korpus90 består af tekster fra 1983-1992, og Korpus2000 af tekster fra 1998-2002. Teksterne er en blanding af aviser, blade, bøger, tekster fra virksomheder og privatpersoner, og i Korpus2000 er der også tekster fra hjemmesider. KorpusDK kan altså karakteriseres som dels en ældre tekstsamling end den fra Infomedia, dels et korpus som er mindre reguleret end avisteksterne fra Infomedia.

Jeg har i KorpusDK søgt på samtlige verbale kortformer som er fundet i de øvrige data (fx *ha*, *ku*, *blir* og *sku*, se nedenfor),³ og holdt dette tal op imod de tilsvarende langformer (fx *have*, *kunne*, *bliver* og *skulle*, se nedenfor).⁴

3 Dog er former som kunne forveksles med et tilsvarende substantiv, som fx *bær* og *hop*, og imperativformer af verber, fx *spørg* og *mob*, frasorteret.

4 Ved langformerne *have* og *klæder* har jeg brugt KorpusDK's ordklasseopmærkning til at skelne verbum og substantiv.

Form	% forekomster Korpus90	% forekomster Korpus2000
Kortformer (fx ha, ku, blir, sku)	0,99 % (N=4633)	0,33 % (N=1599)
Langformer (fx have, kunne, bliver, skulle)	99,1 % (N=462.490)	99,77 % (N=477.998)

Tabel 2: Fordelingen af kortformer og langformer i KorpusDK (Korpus90 og Korpus2000).

Som det fremgår af tabel 2, ser vi atter en reduktion af kortformer fra før til nu, dvs. fra Korpus90 til Korpus2000: Der er signifikant færre forekomster af verbale kortformer ift. verbale langformer i Korpus90 sammenlignet med Korpus2000 ($\chi^2 = 1567.703$, frihedsgrad = 1, p-værdi < 0.000001).⁵ Avisteksterne fra Infomedia viste at der er sket en reduktion fra 1990 til 2014 i ikke-regulerede tekster, hvor de nye medier har haft mulighed for at påvirke brugen af verbale kortformer i en årrække. Med undersøgelsen af verbale kortformer i KorpusDK kan vi fastslå at reduktionen i antallet af kortformer allerede fandt sted før de nye medier rigtigt slog igennem, selvom der dog indgår data fra hjemmesider, dvs. internetdata. Hvad reduktionen skyldes, kan vi med de forhåndenværende data ikke bestemme (se dog afsnittet om funktion nedenfor), men det må konstateres at de nye medier ikke har haft en effekt i retning af øget brug af verbalformer – i de traditionelle, regulerede medier i hvert fald.

Kortformernes frekvens i regulerede og ikke-regulerede tekster

Med de nye mediers fremkomst er der som nævnt kommet andre betingelser for skriftsproglige praksisser. De mindre regulerede tekstrum (Sebba 2007) fylder mere end tidligere, eftersom vi læser flere tekster herfra og

5 Der er anvendt en χ^2 -test (chi i anden), nærmere bestemt Pearsons chi i anden-test med Yates' kontinuitetskorrektion (Howell 2002: 142, 151). Denne type test er anvendt igennem hele artiklen, og der er også anvendt Bonferronikorrektion (Howell 2002: 384).

skriver flere tekster heri, og dermed udsættes vi for flere afvigelser fra retskrivningsnormen (fx Bieswanger 2013: 472 ff. og Rathje 2013b). Det rejser spørgsmålet om hvorvidt der dermed findes flere verbale kortformer i de nye medier (*ikke-regulerede* medier/tekster) end i de traditionelle (*regulerede*) tekster, og som nævnt er det min hypotese at man finder flere verbale kortformer i de ikke-regulerede tekster. Imod denne hypotese taler fx Hougaards (2014) konstatering af at de afvigelser fra retskrivningsnormen der var hyppige i de nye mediers første leveår, ikke længere er særligt udbredte.

Data

Undersøgelsen af kortformer i de nye, ikke-regulerede medier består af to delkorporer: ekstrabladet.dk-korpusset og et korpus af unges fritidstekster.⁶ Ekstrabladet.dk-korpusset udgøres af kommentarer fra kommentarfeltet på ekstrabladet.dk, der også kaldes *Nationen*. Jeg har indsamlet kommentarfelter igennem 1 måned, fra 14. juni-14. juli 2012. Det er blevet til 4674 kommentarer, 175.019 ord (se en mere udtømmende beskrivelse af genren og korpusset i Rathje submitted). Vi har med kommentarerne fra kommentarfelterne mulighed for at få indblik i og for at få dokumenteret hvordan danske voksne (vi kender ikke deres identitet, men må gå ud fra at der er tale om voksne) skriver når de er »uden filter«, dvs. når de ikke bliver »reguleret« (Sebba 2007) af redaktører, ikke er blevet korrekturlæst, og ikke mindst hvordan de skriver når de ikke skal stå til ansvar for det fordi de er anonyme.

Korpusset af unges fritidstekster består af unges sms'er (367 sms'er, 3964 ord), deres Facebookopdateringer/-kommentarer (1373 opdateringer/kommentarer, 10.207 ord) og Facebookbeskeder (60 beskeder, 975 ord). De unge er født i 1996-98, og da data er indsamlet i 2013, er de altså 13-15 år gamle og går i 8.-9. klasse. Der er i alt data fra 10 unge. Halvdelen er vokset op i og bor i en mindre østjysk by, halvdelen er fra en mindre midtsjællandsk by. Halvdelen er piger, og den anden halvdel drenge. Med de unges fritidstekster får vi indblik i hvordan unge i dag skriver i ikke-regulerede (Sebba 2007) genrer.

6 Indsamlingen af unges fritidstekster og skoletekster og interviews med de samme unge er finansieret af Kulturministeriets Forskningspulje i et forskningsprojekt lavet for Dansk Sprognavn med titlen »R de nye medier 1 trusl mod skriftsprågd? Nye mediers påvirkning af det konventionelle skriftsprøg«. Se også Kristiansen & Rathje 2014 for en tidligere publikation om dette forskningsprojekt.

De ikke-regulerede tekster kan vi sætte op imod et korpus af regulerede tekster, nemlig de unges danske stile. Der er i alt 53 stile, som tilsammen består af 45.603 ord. Ved at have forskellige teksttyper, der repræsenterer regulerede og ikke-regulerede genrer, produceret af de samme informanter, kan vi undersøge sprogbrugen i nye medier, samtidig med at vi måske kan få et indblik i om de nye medier påvirker en traditionel genre som skolestilen hvor de unge forventes at overholde retskrivnings- og standard-sprogsnormen.

Frekvens

I tabel 3 kan resultatet af frekvensanalysen for verbale kortformer i regulerede og ikke-regulerede tekster aflæses. Eftersom der ikke var en eneste kortform i de indsamlede sms'er, er disse ikke talt med.⁷

Korpus	Forekomster af kortformer	Forekomster af langformer
Ikke-regulerede tekster	1,72 % (N=99)	98,28 % (N=5666)
Regulerede tekster	0,46 % (N=7)	99,54 % (N=1517)

Tabel 3: Forekomster af verbale kortformer i regulerede og ikke-regulerede tekster.

Som det fremgår af tabel 3, er hyppigheden af kortformer i de nye, ikke-regulerede medier næsten 4 gange så høj som i de regulerede tekster, og forskellen på de 2 teksttyper hvad verbale kortformer angår, er da også signifikant ($\chi^2 = 12.4462$, frihedsgrad = 1, p-værdi < 0.0005). Hypotesen om at kortformerne er hyppigere i de nye medier end i traditionelle medier, som danske stile udgør, har altså vist sig at blive bekræftet i undersøgelsen her.

Men den gennemsnitlige frekvens for forekomster af kortformer i de nye medier dækker over forskelle på de forskellige typer af genrer (se tabel 4):

⁷ Måske skyldes fraværet af verbale kortformer i sms at det med den intelligente ordbog i smartphones i dag er mere besværligt at afvise telefonens forslag om langformen, end det er at reducere til kortformen: Der er på telefoner altså måske ikke mulighed for at økonomisere i samme grad længere.

Korpus	Forekomster af kortformer	Forekomster af langformer
Ekstrabladet.dk	1,63 % (N=90)	98,37 % (N=5437)
Unge Facebook-kommentarer og -opdateringer	2,94 % (N=8)	97,06 % (N=196)
Unge Facebookbeskeder	3,92 % (N=1)	96,08 % (N=33)
Unge stile	0,46 % (N=7)	99,54 % (N=1517)

Tabel 4: Forekomster af verbale kortformer i regulerede og ikke-regulerede tekster fordelt på undergenerer.

Størst andel af kortformer er der i Facebookkommunikation. Der er også på Facebook signifikant flere kortformer end på den anden type ikke-reguleret tekst på ekstrabladet.dk ($\chi^2 = 20.8863$, frihedsgrad = 3, p-værdi < 0.0002). Til gengæld har en tidligere undersøgelse vist at skribenterne på ekstrabladet.dk generelt ikke i særlig høj grad orienterer sig efter en retskrivningsnorm, eftersom der er et meget højt antal af afvigelser fra retskrivningsnormen i kommentarerne (Rathje 2013b), og der viser sig da også signifikant flere verbale kortformer på ekstrabladet.dk end der er i de regulerede tekster som skolestilene ($\chi^2 = 11.1871$, frihedsgrad = 1, p-værdi < 0.0001).

Sammenlignes antallet af forekomster i de unges ikke-regulerede tekster (fritidstekster) med de samme unges regulerede tekster (skoletekster), ser vi at der er væsentligt færre i stilekorpuset: Der er signifikant færre verbale kortformer i skolestilene ift. de samme unges Facebooktekster ($\chi^2 = 21.6924$, frihedsgrad = 1, p-værdi < 0,00001). Man kan altså med dette resultat konstatere at de unge netop orienterer sig mod standardnormen i stilene hvad angår kortformerne, selvom der dog findes eksempler på verbale kortformer i denne regulerede genre også (se nedenfor).

Varianter

Et af de spørgsmål der undersøges i artiklen her, er hvorvidt de kortformer som Karker (1976) nævnte som hyppige i 1976, nemlig kortformerne

af verberne *bede*, *blive*, *give*, *lade*, *lide*, *tage*, *have*, *klæde*, *rede*, *spæde*, *kunne*, *skulle*, stadig er de kortformsvarianter vi ser i dag.

I ekstrabladet.dk-korpusset er kortformen *ha* af infinitivformen *have* den mest anvendte. *Ha* udgør 34 % af det samlede antal kortformer i dette korpus. Herefter kommer *ku* med 12 % af kortformerne i dette korpus, *blir* (8 %) og *sku* (8 %). I Facebookkommentarer/-opdateringer er *ha* også den mest anvendte variant (40 % af alle kortformer), mens der i Facebookbeskederne kun er en enkelt kortform, nemlig *gir*. I stilekorpusset er den hyppigste variant netop *gir* (29 % af kortformerne), og *ha* er slet ikke repræsenteret. Vi ser altså at varianterne *ha*, *ku*, *blir*, *sku* og *gir* er de hyppigste i de ikke-regulerede nye medier, mens det er *gir* der er den hyppigste kortform i den regulerede genre som den danske stil er. Måske er *gir* altså en særlig tilladt variant i reguleret skriftsprog, eller en kortform der særligt let smutter med over i de traditionelle medier fra de nye medier.

Den relative hyppighed for de mest frekvente kortformsvarianter kan belyse hvor almindelige kortformerne er sammenlignet med de fulde former af varianterne, og dermed hvor mange gange ud af potentielt mulige et verbum er afkortet. De 5 hyppigst afkortede verber har denne relative frekvens: *Have* er i ekstrabladet.dk-korpusset afkortet til *ha* i 8 % af tilfældene, i Facebookkommentarerne/-opdateringerne er den tilsvarende andel af afkortninger 27 % for *have*. *Kunne* bliver kun afkortet i 3 % af tilfældene i ekstrabladet.dk-korpusset, og slet ikke i de øvrige korpusser, mens *skulle* og *giver* ligeledes afkortes i 3 % af tilfældene, og *bliver* i 2 % af tilfældene i det samme korpus. *Giver* bliver afkortet i 22 % af tilfældene i Facebookopdatering/-kommentar-korpusset og i 100 % i Facebookbeskædkorpusset, men i de sidste to korpusser er der så få tilfælde at man må være varsom med konklusionerne. Når korpusserne er små, bliver kortformerne altså slet ikke brugt eller også vægter kortformerne så meget at tallene bliver upålidelige.

De hyppigst anvendte kortformer i de undersøgte data er alle repræsenterede på Karkers liste over verbale kortformer (1976). Herudover har jeg også fundet kortformer af Karkers varianter *lade* (*la*), *lide* (*li*), *tage* (*ta/tar*) og *klæde* (*klær*) i de ikke-regulerede korpusser, dog kun *lide* (*li*) i det regulerede korpus. Til gengæld findes kortformer af varianterne *bede*, *rede*, *spæde* ikke i nogen af korpusserne. Dette skyldes muligvis at disse varianter ikke bruges som kortformer, men der er på den anden side heller ikke nogen langformer af disse varianter i materialet, så vi kan med de forhåndenværende data ikke afgøre om det er kortformerne eller verberne i sig selv der ikke anvendes så hyppigt (mere). Udtalen har i hvert fald ikke

ændret sig ift. *be'/be'r* eller *re'/re'r*, mens *spæde* dog i dag udtales med *d'* et i infinitiv og præsens, jf. DDO.

I de nævnte korpusser har jeg dog også fundet verbale kortformer som Karker (1976) ikke behandler – enten fordi de ikke var hyppige dengang, eller fordi de ikke fandtes. I de ikke-regulerede tekster, dvs. på ekstrabladet.dk og Facebook, finder vi *sys* og *syns*⁸ (*synes/syntes*), *behøvs* (*behøves*), *mob* (*mobbe*) og *stop* (*stoppe*) (jeg har markeret de verbale kortformer med **fed**):

- (1) Eller **sys** jeg faktisk den er rimeligt grim (ekstrabladet.dk, 2.7.2012, nr. 5-95)
- (2) **syns** den er meget sjov. Men et godt råd ha en brækpose klar til de sidste 30 sekunder. :-P (Facebookkommentar, nr. 753)
- (3) I **behøvs** ikke tænke på mig – jeg skal nok tænke på jer (ekstrabladet.dk, 28.06.12, nr. 4-74)
- (4) Haha ik' **mob!** Ej jeg har faktisk allerede noget aftersun ;-) men tusinde tak :)<3 (Facebookkommentar, 542)
- (5) Fuck gider ikke a tabe mig !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! Må **stop** med at spise kage om morgen -- (Facebookkommentar)

I de regulerede tekster, dvs. skolestilene, finder vi også verbale kortformer som ikke nævnes af Karker (1976, 1997), nemlig varianterne *være* (*vær*), *hoppe* (*hop*), *klippe* (*klip*), *spørge* (*spørg*):

- (6) ... og jeg kan slet ikke lade **vær** med at smile i lang tid efter et kick-smilet fryser fast. (stil, nr. 32)
- (7) Skyld jer at **hop** på tidsmaskinen og rejs tilbage i tiden (stil, nr. 37)
- (8) Her ser du en fra fristet der skulle **klip** sit hår af (stil, nr. 45)
- (9) En halv time senere **spørg** jeg om hun vil have noget at drikke ? (stil, nr. 52)

Varianten *spørge* i præsens, *spør*, nævnes af Karker (1976, 1997) som en variant der findes, men ikke er almindelig, men i eksemplet fra data er det stumme *g* dog med.

8 Mht. *sys* og *syns* kan man bemærke at der er variation i skrivemåden for den samme verbale kortform. Ovenfor har jeg nævnt at de verbale kortformer som omtales af Karker (1976), er karakteristiske ved ikke at variere ortografisk, men mht. verbet *synes*, der muligvis som noget nyt afkortes, findes der altså variation hvad kortformer angår.

Der er ingen bemærkelsesværdig forskel på de to typer af korpuser, regulerede og ikke-regulerede, ift. hvilke varianter der bruges, og i begge typer af tekster bruges kortformer efter mønstret »bortfald af (kun) den ene dobbeltkonsonant« udoover tryksvagt *e*, så kortformen ligner imperativen. Måske er dette altså et nyt mønster som de verbale kortformer dannes ud fra. Stadig er tilnærmelsen til udtalen⁹ dog forbilledet.

Der er dog en forskel på nye varianter i ekstrabladet.dk-korpusset og data fra de unge: Der er ikke nævneværdigt mange nye former i ekstrabladet.dk-korpusset, kun 2 varianter ud af 17, mens de unges tekster indeholder 7 nye varianter ud af 14. Ekstrabladet.dk-korpusset må forventes skrevet af voksne skribenter, mens de unges tekster er skrevet af unge 13-15-årige, så de unge bruger altså flere varianter som ikke er nævnt af Karker, og som må siges at være mindre konventionaliserede. Vi kan ikke udelukke at disse ukonventionaliserede verbale kortformer er udtryk for en manglende skriftsproglig kompetence blandt de unge.

Apostrof

Som nævnt antog Karker at brugen af apostrof ved kortformer, fx *bli'r*, var »på retur« (Karker 1976: 243). Jeg undersøger derfor om data indeholder færre kortformer med apostrof som angivelse af at et antal bogstaver er udeladt, end kortformer med retskrivningsmæssigt påkrævede apostroffer. Særligt antager jeg at de ikke-regulerede genrer indeholder færrest apostroffer, eftersom man her må forvente at tilnærmelsen af standardskriftsprognormen sker i mindre grad end i regulerede tekster.

I tabel 5 ses en oversigt over brugen af apostrof i de undersøgte korpuser:

Korpus	Kortformer med apostrof	Kortformer uden apostrof
Ikke-regulerede tekster	39 % (N=42)	63 % (N=69)
Regulerede tekster	14 % (N=1)	86 % (N=6)

Tabel 5: Fordelingen af kortformer med og uden apostrof i regulerede og ikke-regulerede tekster.

⁹ Det ville måske være mere præcist at skrive »en udtale« eller »den mest almindelige/udbredte udtale«, eftersom der findes meget distinkte udtaler, og fx *bliver* i visse jyske dialekter udtales med *v*'et.

Som antaget er der flere kortformer uden apostrof i de ikke-regulerede, nye medier, end kortformer med apostrof.¹⁰ Selv i de regulerede tekster, dvs. de danske stile, er der flest kortformer uden apostrof, hvilket strider mod retskrivningsnormen. Der er dog meget få forekomster i alt i de danske stile, så for at kunne sige noget om apostrofbrugen i regulerede tekster, også over tid, har jeg valgt at supplere med en undersøgelse af apostrofbrugen i KorpusDK, som altovervejende består af regulerede tekster også.

Korpus	Kortformer med apostrof	Kortformer uden apostrof
Korpus90	64 % (N=2965)	36 % (N=1668)
Korpus2000	64,7 % (N=1035)	35,3 % (N=564)

Tabel 6: Fordelingen af kortformer med og uden apostrof i KorpusDK fordelt på Korpus90 og Korpus2000.

Som det fremgår af resultatet i tabel 6, er der flest kortformer med apostrof i KorpusDK, og der er ikke forskel på frekvensen af apostroffer i Korpus90 og Korpus2000 (den lille forskel der er, er ikke signifikant: $\chi^2 = 0.2451$, frihedsgrad = 1, p-værdi = 0.6205). Dette resultat leder frem til to konklusioner: 1) Det er – som forventet – mest almindeligt *med* apostrof ved kortformer i regulerede genrer (repræsenteret ved KorpusDK), og mest almindeligt *uden* apostrof i ikke-regulerede genrer, og 2) apostroffen ved kortformerne i de regulerede genrer (repræsenteret ved KorpusDK) er ikke på retur: Forholdet mellem med/uden apostrof har ikke ændret sig i løbet af de næsten 20 år korpuset spænder over. Man kunne derfor godt fristes til at konkludere at apostroffen ikke er på retur. Men for det første kan det konstateres at apostroffen netop er på retur i de nye medier, for det andet kan Korpus2000 kun i ringe grad siges at være påvirket af de nye medier eftersom de nyeste tekster er fra 2002. Vi må derfor konkludere ift. kortformer med og uden apostrof at apostroffen ikke bruges så meget

10 Squires (2007) har undersøgt udeladelse af apostrof ved sammentrækninger («contractions») som *can't* i engelsk og fandt at apostrofferne blev udeladt i 43 % af tilfældene i det ikke-regulerede medie Instant Messenger. Ling & Baron (2007) fandt at apostroffen i sammentrækninger blev udeladt i 69,1 % af tilfældene i sms og i kun 6,1 % af tilfældene i Instant Messenger. Selvom sammentrækninger og verbale kortformer er to forskellige sproglige konstruktioner, tilmed på to forskellige sprog, er der altså i højere grad udeladelse af apostrof i de ikke-regulerede korpuser jeg undersøger, sammenlignet med Squires (2007) og Ling & Baron (2007).

i de nye medier, og på denne måde er på retur. Man må se den anvendte apostrof som et udtryk for at skribenten orienterer sig mod en standardnorm, og omvendt kan man se den manglende apostrof ved de verbale kortformer som et udtryk for at der ikke tages hensyn til retskrivningsnormen (Squires 2007).¹¹ Det må derfor konstateres at brugen af apostrof afspejler forskellen i synet på retskrivningsnormen i hhv. regulerede og ikke-regulerede genrer.

Kortformernes funktion og sociale betydning

I denne sidste del af artiklen har jeg undersøgt de verbale kortformers funktion og sociale betydning, dels i brugen af kortformerne i et reguleret medie som aviserne, dels i italesættelsen af verbale kortformer i interviews med de nævnte unge om deres skriftsproglige praksisser.

I avisteksterne fra 1990 og 2014 (se ovenfor) finder man verbale kortformer anvendt i en form for »stilisering« (*stylization*, fx Bakhtin 1981: 362, Coupland 2007: 150 ff.) af forskellige sproglige træk. Hyppigt forekommer de verbale kortformer som et forsøg på efterligning af talesprog, oftest i form af gengivelse af en interviewets tale (eks. 10 og 11):

- (10) - Forlade Afghanistan? Hvorfor sku' jeg det. Jeg kan li' min gade, jeg kan li' mine børn [interview] (*Politiken*, 29.7.1990)
- (11) »Det ku' ligeså godt ha' været mig«, sagde musikeren Lotte Rømer. (*Berlingske*, 9.8.1990)

Androutsopoulos (2011: 149) nævner »oralitet« (*orality*) som en af de funktioner man har tilskrevet reduktioner i de nye medier, og med avisdataene fra 1990 ser vi at oraliteteten også var på spil i regulerede medier længe før de nye mediers opkomst. Hertil kan føjes at man i ODS under opslagsordet *have* (betydning IV) oplyses om at dette også skrives *ha* eller *ha'e*, især i gengivelse af daglig tale, og dette eksemplificeres bl.a. med et værk af Holberg helt tilbage fra 1725. Oralitet som stilmarkør i forbindelse med verbale kortformer er altså ikke et nyt fænomen.

11 Squires (2007) nævner også »casualness« og hastighed som begrundelser for at udelade apostroffen, og hun konstaterer at der dertil kan føjes prædikatet »maskulinitet«, eftersom det fortrinsvis er mænd som udelader apostrof, og i øvrigt generelt sprogligt set er dem der afviger fra standardnormen.

En anden form for stilisering i avisteksterne finder man i efterligning af dialekt, her jysk:

(12) Sku' så'n et par bette løver vær' nowet? (*Ekstra Bladet*, 11.8.2014)

Her bruges de verbale kortformer (og andre kortformer) altså til at illudere en bestemt form for talesprog, nemlig jysk. Thurlow (2003) kalder dette for *accent stylisation*.

Andre former for stilisering ved hjælp af verbale kortformer finder man i gengivelse af titler/sangtekster (eks. 13) og slogans (eks. 14) – begge dele med et talesprogligt forlæg.

(13) Som i nummeret 'Hva' blir' det næste' (*Politiken* 18.8.2014)

(14) »Det ta'r kun fem minutter, men vi vil så gerne have, at du bli'r lidt længere,« lyder et slogan – men ærlig talt, det gider vi ikke. (*Berlingske*, 2.8.2014)

Endelig bruges de verbale kortformer i overskrifter i avisteksterne (eks. 15 og 16). Her er det ikke indlysende hvad funktionen er. Måske er der tale om endnu en form for illudering af talesprog (oralitet), måske er der tale om en form for økonomisering, dvs. at man sparer på pladsen, som bl.a. kendes ifm. avisernes spisesedler (jf. også Fjeldstad 2000 og Eide & Sollid 2011: 333 om reduktioner i overskrifter, herunder subjektellipse (som i eks. 16)).

(15) Men så bli'r det oktober [overskrift] (*Ekstra Bladet*, 31.7.2014)

(16) Ku' ikke knalde sig til toppen [overskrift] (*Ekstra Bladet*, 24.7.2014)

De verbale kortformers funktion i de nye medier har jeg undersøgt i et datasæt der i stedet for sprogbrugen kaster lys over sprogholdninger til verbale kortformer i de nye medier, nemlig i interviews (fra 2013) med de unge 8.-9.-klasses-elever som jeg også har fritidstekster og skoletekster fra. Hvert interview (10 stk.) har en varighed på ca. 30 min., og i det tidsrum spørger jeg bl.a. til de unges skriftsproglige praksisser og ikke mindst deres holdninger til sproget i de nye medier (se også Kristiansen & Rathje 2014). På et tidspunkt i interviewet viser jeg de unge en konstrueret tekst med forskellige afvigelser fra retskrivningsnormen og giver dem følgende instruktion: »Denne besked er skrevet af en anden. Er der noget du lægger mærke til i denne besked? Kunne du selv skrive sådan i en sms eller på

Facebook?« Der er i den konstruerede besked 2 eksempler på verbale kortformer, nemlig *ku* og *sku*. I løbet af alle 10 interviews kommer vi ind på om de unge selv kunne producere de verbale kortformer, enten ved at de unge selv bemærker kortformerne i den konstruerede besked, eller ved at jeg spørger direkte til det. De unges holdninger til verbale kortformer kan deles op efter om de a) *ikke* selv ville bruge kortformen i de nye medier, eller b) selv ville bruge kortformen i de nye medier.

Pia hører til dem der ikke ville bruge kortformerne (ord som bruges materialiter er skrevet med *kursiv* i eksemplerne, og med **fed** er det vigtigste i udsagnet fremhævet):

(17)

Pia:¹² i stedet for *ska* og *ku* ville jeg nok sætte bogstavet bag på (...)

Interviewer: hvorfor ville du sætte endelserne på? Det er jo hurtigere det der

Pia: ja, men det andet er **mere rigtigt**

For Pia vejer hensynet til standardnormen tungere end den økonomisering, dvs. hastighed og pladsbesparelse, som Hougaard (2014: 49) foreslår som de verbale kortformers funktion i de nye medier.

Lærke angiver i eks. 18 frygten for at blive stigmatiseret som begrundelse for ikke at bruge de verbale kortformer:

(18)

Lærke: Jeg kan heller ikke finde på at skrive *køre*¹³ sådan der og ***ku***. Tror jeg ikke

Interviewer: Hvad er det du tænker om det?

Lærke: At øh- igen det der med at øh- at modtageren tænker nok »åh hun er **ikke lige så god til det der**«

Det er ikke tydeligt om frygten for at blive sprogligt stigmatiseret går på at fejlskrive *kører* eller at skrive *ku* i afkortet form. Senere (eks. 19) kom-

12 Alle navne er anonymiseret.

13 Ordet *køre* har ikke noget med de verbale kortformer at gøre. *Køre* er derimod med i det konstruerede eksempel for at undersøge de unges holdninger til afvigende brug af nutids-*r*: På ordet *køre* mangler der et nutids-*r* for at ordet er i overensstemmelse med retskrivningsnormen.

mer det da også frem at Lærke alligevel tror hun kunne finde på at bruge kortformerne i en besked:

(19)

Lærke: Det der *ska*, det- jeg tror også det er sådan noget **hurtignoget**

Interviewer: Mm

Lærke: Ligesom *ku*

Interviewer: Mm. Og det kunne du heller ikke finde på?

Lærke: Det kunne jeg faktisk ikke, nej. Men hvis det skal gå hurtigt så kunne jeg sagtens finde på det

Interviewer: Okay

Lærke: Men hvis jeg har tid til det, så vil jeg gerne have at det skal være sådan **ordentligt**

Interviewer: Men hvis du har **travlt**, så kan du godt finde på at skrive *ska*?

Lærke: Ja, det kunne jeg godt

Her inddrages altså økonomisering som begrundelse for at bruge kortformerne.

Også Mia (eks. 20) er inde på økonomiseringen som verbalkortformer-nes funktion:

(20)

Mia: **Ku**? Huh (griner)

Interviewer: Det kunne du ikke finde på at skrive?

Mia: Jo, det kunne jeg godt

Interviewer: Ja? Hvorfor?

Mia: Fordi det er jo bare sådan lige **hurtigt ku**. Altså **det er jo sådan man siger det**. I stedet for at skrive *kunne* (siges vrængende)

Interviewer: Bliver det for overkorrekt hvis man skriver *kunne* eller?

Mia: Nej, det er fint nok, men det går bare- **altså man skal jo skrive 4 bogstaver mere** end- end- nej, okay 3

Igen nævnes økonomisering som en funktion, men også oralitet, dvs. skriftens tilnærmelse til talesproget, nævnes. Desuden afviser Mia at den lange form er overkorrekt, og der er altså ikke fundet belæg for at tillægge de verbale kortformer nogen social betydning, som fx »in-group identity« (Randall 2002) eller »familiarity and intimacy between users« (Lee 2002: 210) som reduktioner generelt er blevet tilskrevet.

Konklusion

Karkers (1976) verbale kortformer er ikke blevet hyppigere i dag end de var det for 25 år siden. Tværtimod er mængden af kortformer reduceret, i hvert fald i aviserne. I dag er de verbale kortformer hyppigere i ikke-regulerede tekster som tekster i de nye medier, end de er i regulerede tekster, og det er altovervejende stadig de samme verber der afkortes i dag som da Karker skrev sin artikel for 40 år siden. Dog afkortes *rede*, *bede* og *spæde* tilsyneladende ikke længere, men til gengæld er der kommet et nyt mønster for afkortning af verber, hvor man kun fjerner den sidste dobbeltkonsonant og *e*-endelsen. Apostroffen der skal vise at et verbum er afkortet, er som Karker (1976) antog »på retur«, men ikke som han havde forestillet sig det: Apostroffen er på retur i de nye, ikke-regulerede medier, mens det stadig er mest almindeligt at bruge den i regulerede medier. Mht. de verbale kortformers funktion har det vist sig at kortformerne bruges til at illudere forskellige former for oralitet i aviserne, mens de i de nye medier bruges til at økonomisere med.

Der kan være gode grunde til at lade de verbale kortformer indgå i Sprognævnets retskrivningsordbog på lige fod med den lange form, bl.a. af hensyn til at det gør det nemmere at stave et ord når man må stave det som det udtales, men Karkers forslag (1976) kan ikke på baggrund af øget hyppighed anbefales at tages op til genovervejelse.

Litteratur

- Androutsopoulos, Jannis: »Language change and digital media: A review of conceptions and evidence«, i: Tore Kristiansen & Nikolas Coupland (eds.): *Standard Languages and Language Standards in a Changing Europe*, s. 145-159. Oslo 2011.
- Bakhtin, M.M.: *The Dialogic Imagination: Four Essays*. Red.: Michael Holquist. Oversættelse: Caryl Emerson & Michael Holquist. Austin/London 1981.
- Bieswanger, Markus: »Micro-linguistic structural features of computer-mediated communication«, i: Susan C. Herring, Dieter Stein, Tuija Viratnen (eds.): *Pragmatics of Computer-Mediated Communication*, s. 463-485. Berlin 2013.
- Coupland, Nikolas: *Style: Language Variation and Identity*. Cambridge 2007.
- DDO = *Den Danske Ordbog*, <http://ordnet.dk/ddo>, besøgt maj 2015.
- Eide, Kristin Melum & Hilde Sollid: »Norwegian main clause declaratives: variation within and across grammars«, i: Peter Sigmund (ed.), *Linguistics Universals and Language Variation*, s. 327-361. Berlin 2011.
- Fisiak, J. & C. Hamans: »Memento for a lefto«, i: A. Ahlqvist & V. Čapková (eds.): *Dán Do Oide: Essays in Memory of Conn R. O'Cleirigh*, s. 157-163. Dublin 1997.

- Fjeldstad, Marthe: »Drept av krimliga«. *En syntaktisk og pragmatisk analyse av fragmentariske avisoverskrifter i norsk*. Masteroppgave. Trondheim 2000.
- Hamans, C.: »A lingo of abbrevs«, i: *Lingua Posnaniensis* 38, s. 69-78. 1996.
- Hamans, C.: »Clippings in modern French, English, German and Dutch«, i: R. Hickey & S. Puppel (eds.): *Language History and Linguistic Modelling*, s. 1733-1741. Berlin 1997.
- Hougaard, Tina Thode: »Sproglige forandringer i de nye medier – fra chatstil til hashtagpoesi«, i: *NyS – Sprogbrugen i nye medier*, s. 39-66. 2014.
- Howell, David C.: *Statistical Methods for Psychology*. 5th edition. Pacific Grove 2002.
- Johnson, R.L. & M.E. Eisler: »The importance of the first and last letter in words during sentence reading«, i: *Acta Psychologica* 141(3), s. 336-351. 2012.
- Karker, Allan: »Blir det til noget? Om ortografiske kortformer af nogle verber i dansk«, i: Lars Svensson, Anne Marie Wieselgren & Åke Hansson (red.): *Nordiska Studier i Filologi och Lingvistik. Festskrift tillägnad Gösta Holm på 60-årsdagen den 8 juli 1976*. 1976.
- Karker, Allan: »Det tar sin tid. Om kortformer af nogle danske verber«, i: *Nyt fra Sprognævnet*, 1997/1, s. 6-11.
- Kristiansen, Anna & Marianne Rathje: »»Det kommer an på hvilken stavfejl det er«. Unges holdninger til stavfejl i nye medier«, i: *NyS 46 – Sprogbrug i nye medier*, s. 103-131. 2014.
- Lee, Carmen: »Literacy practices in computer-mediated communication in Hong Kong«, i: *The Reading Matrix* 2(2), s. 1-25. 2002.
- Ling, Rich & Naomi S. Baron: »Text Messaging and IM: Linguistic Comparison of American College Data«, i: *Journal of Language and Social Psychology*, 26, s. 291-298. 2007.
- López Rúa, P.: »Shortening devices in text messaging«, i: *Neuphilologische Mitteilungen* 106(2), s. 139-155. 2005.
- Murray, D.: »Protean communication: The language of computer-mediated communication«, i: *TESOL Quarterly* 34(3), s. 397-421. 2000.
- ODS = *Ordbog over det Danske Sprog*, <http://ordnet.dk/ods/>, besøgt maj 2015.
- Randall, Neil: *Lingo online: A report on the language of the keyboard generation*. 2002. <http://arts.uwaterloo.ca/~nrandall/LingoOnline-finalreport.pdf>
- Rathje, Marianne: »Dropper lige subjektet. Subjektellipser i kommentarfeltet på ekstrabladet.dk«, i: Simon Borchmann, Inger Schoonderbeek Hansen, Tina Thode Hougaard, Ole Togeby & Peter Widell (red.): *Gode ord er bedre end guld. Festskrift til Henrik Jørgensen*, s. 399-414. Aarhus 2013a.
- Rathje, Marianne: »»sku alligevel ha købt penis forlænger creme :-)«. Afvigelser fra retskrivningsnormen i kommentarfeltet på ekstrabladet.dk«, i: Inger Schoonderbeek Hansen, Tina Thode Hougaard & Peter Widell (red.): *14. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog*, s. 333-354. Aarhus 2013b.
- Rathje, Marianne: »Just dropping the subject. Subject ellipsis in Danish comments columns on ekstrabladet.dk«, i: *Language@internet*. Submitted.

- Sebba, Mark: »Spelling rebellion«, i: Jannis Androutsopoulos & Alexandra Georgakopoulou (eds.): *Discourse Constructions of Youth Identities*, s. 151-172. Amsterdam 2003.
- Sebba, Mark: *Spelling and Society*. Cambridge 2007.
- Squires, Lauren: »Whats the Use of Apostrophes? Gender Difference and Linguistic Variation in Instant Messaging«, i: *American University TESOL Working Papers*, 4. 2007. Tilgængelig online.
- Thurlow, Crispin: »Generation txt? The sociolinguistics of young people's text-messaging«, i: *Discourse Analysis Online* 1(1). 2003. Tilgængelig online.
- Werry, C.C.: »Linguistic and interactional features of Internet Relay Chat«, i: Susan C. Herring (ed.): *Computer-mediated Communication: Linguistic, Social and Cross-cultural Perspectives*, s. 47-63. Amsterdam 1996.
- White, Jonathan R.: »Standardisation of reduced forms in English in an academic community of practice«, i: *Pragmatics and Society*, 5(1), s. 105-127. 2014.
- White, Jonathan R.: »Processes and Variations in Language Economisation«, i: *Ampersand* 2, s. 72-82. 2015.